

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

SUMARI—*Trasmigració*, per Mossen Manuel.—Notícies històriques.—Sants y festes.—*Rondalles*, per † Pere Orlandis Despuig.—*El gran vehículo de la impiedad*, per Jerónimo Forteza.—*La siempreviva*, per María Antonia Salvá.—*Una festa en el Seminari*, per el Sen Garrovi.—*Madó Marca*, per Sebastiá Farnés.—*Rebut y agraht*.—*Súpliche*.—*Fèl d' orgia*, per B. Ferrá.—*Enhores bones*.—*Monument a Cristo Redemptor*.—*Anuncis*.

TRASMIGRACIÓ

CADA any, en la rosada de nostres llàgrimes, quant feren nostres sentits ab sos planyívols sons, los plors de les campanes, demanantnos per los que ja finiren una oració y un sufragi, se vesten de tristesa nostres ànimes y de dol lo cor, recordant los sers volguts qu' estimarem, les ànimes hermoses per les qui mos sacrificarem y los cors carinyosos ab qui mitgpartirem los plers y les penes, les flors y les espines de nostra penosa vida, La diada dels morts, es per tots un día de dol; la festa dels morts es una festa de familia, perque tots, qui més qui manco, tenim per qui pregar, tots tenim per qui oferir los sufragis y ses llàgrimes qu' en tan trista diada ploren nostres uys. ¡Quant malament interpreten no obstant molts avuy aquesta festa! ¡Per quants son els morts, motiu de bulla y diversió!

Esclaus d'una moda profana y material, creuen cumplir ab lo dever sagrat de recordar y pregar per los qui un día los daren el ser, sa vida y ses riqueses, que tan ufanosament disfruten y tal vegada derrotxen y envenquen, visitant truyosos y distrets lo lloch sagrat ahont reposan ses fredes cendres y humides despulles; penjant damunt les seves tombes corones endolades y vistoses, símbols de sa

vanidat e imatges de sa fredor més espantosa; adornant ab fiochs negres y de satí, guarnits de pomposes y alegòriques inscripcions, els panteons que orgullosos s' aixecan dins el fossar, o regant ab má abundosa de flors esgrogaïdes y sens color ni aromes, ses lloses y caminals de la ciutat de les llàgrimes.

Un temps, quant hi havia més fé, y el recort de nostros antepassats era més fort y més fael; la festa dels morts no era com es avuy, una festa alegre y divertida, de truy y escándol, de protanació y moda: sa festa dels morts era una festa trista, al mateix temps que solemne, expresiva y coral. Se visitaven els cementeris; però ses seves visites lluny de profanar aquell lloch sagrat el santificaven, lluny d'estorbar ab ses convèrses lo repòs quiet de sos estadans, li daven un ayre de pietat y un no sé qué de grandesa; els seus resos eterníen y ses llàgrimes que guaytaven per sos uys, trencaven el cor; y si desiara quiets y concirosos trepitjaven aquella terra benehída o pensatius recorrién aquelles fileres de tombes, que com a centinelles muts s' aixecaven ensá y enllá; la remor de ses petjades feyan més faresta y més trista sa quietut d'aquell paratge. No coneixían sa porcelana, ni los preocupaven ses flors ni ses corones, els satins ni els epitafis. Vestits de negre, per de qualque manera expressar la pena qu' endolava son cor, moguts per sa devoció, y empesos per el record d'aquells qui encara anyoraven; empreníen apenats sa carretera del fossar y allá después d'haver regat ab ses llàgrimes sa terra que guardava els ossos dels seus; resaven per el bon repòs de les seves animetes, y ohíen misses, y oferíen seguit seguit aquell enfilay de pare-nostres, y requiems y salteris explayant així son cor y mitigant son plant a s' ombra volguda d'aquella creu, que com a centinetla agoserat s' aixeca encara avuy en mitx del fossar, arradossant

baix de son hermós mantell a tots los qui dormen allà el so de la mort.

¡Qué hermosa era per ells sa freda imatge de la mort! ¡Quan gran y sublim sa recordança! Ab ella no hi veyan més qu' un somi, ni hi consideravan altra cosa més qu' un sò reposat y tranquil, passat el qual havien de retornar a sa vida, aquelles cendres fredes y aquelles despulles; així com passada sa freda y trista hivernada, renaix de nou a sa vida l' adormida Naturalesa, ferida per un raig de sol primaveral.

Per ells, y per els qui tenim encara un poquet de fé, la mort no es tan trista y espantosa tan negra y faresta com la sa figuran avuy tants de cristians que, per seguir sa corrent del mon, han arrancat de son cor sa fé, no pensant desgraciats, que ab ella sen duyen també s' esperança y s' amor. Bona prova, s' evangeli d' avuy. Cercan al Bon Jesús perque ressucit a una joveneta arrancada del mon a sa flor dels seus dies; mogut del gran amor que vessa son cor, va a la casa d' aquell qui plora desconsolat sa mort de sa filla volguda y vejentla tendra poncella ferida per sa mestralada, esgrogafada y morta, l'hi escapa aquesta hermosa y sublim expressió: «No ploreu perque no es morta.... dorm!»

Tampoch mos morim noltros els cristians, aquí no han pogut ni jamay podrán arrancar de nostre cor, ses doctrines corrompudes d' una societat, avuy casi del tot paganizada, sa creencia hermosa, sa doctrina triunfadora de sa resurrecció universal que mos ensenyaren els nostros avis; no, no mos morim; tan sols mos adormim una estona dins els brassos frets y esgarrifosos de la mort per despertar llevò a una vida més gran, més divina y sublim. Per això es que quant sa malaltia posa en perill s' edifici de sa nostra vida, o quant sentim que sa neu corona nostron cap, y ses rues mostien nostra cara, y ses forces mos deixan, y els joves mos empenyen, y sa terra mos crida; sa fé y l' Iglesia, depositaria fael de ses seves més hermoses y consoladores esperances, mos obrin el fossá y a s' ombra volguda de la creu, senyal preuada de sa nostra redenció, mos mostran ab ma misteriosa el lloch ahont hem d' anar a descansar el sò de la vida; sa terra ahont s' han de pudrir nostres carns y corcar nostros òssos y s' ossari ahont s' han d' espoltrir nostres cendres fins que passada del tot sa memoria dels qui forem y el paper que desempenyarem demunt la terra; s' arregleguin altra vegada nostres mortals despulles per ressucitar y may més tornar a morir.

Aquesta va esser s' esperança que més aconhortá al pacientíssim Job, a sufrir els trebays d' aquesta vida, exclamant quant veyia que li queyan de podrides qu' eran ses carns y

se li corcavan antes d' hora els òssos: «sé, deya, qu' el meu Redentor viu y que en el derrer dels dies tench de ressucitar de dins sa terra; y tench de tornar a revestirmé d' aquesta mateixa pell y ab aquesta carn he de veure al mateix Deu.» Aquesta es també sa confiança que més aconhorta, satisfá y més alegría y consol dona als cristians de bon-de-veres en mitg de ses seves penes. ¿Qué importa si sufrim y jamegam? ¿Qué té que veure si per hont se vuya veyem sembrat de carts y espines el misteriós camí de sa nostra vida? ¿Qué hi fá, si el baf de passions mesquines y criminals injusticies apresonan nostres cors y sos desenganys fan plorar nostros uys? Orugas som a la terra y propi es de s' oruga passar pena y sufrir damunt el mon.

Día vendrá en que retuts per cruel malaltia o empesos per els anys, sentirém com un vel d' ombres entorn de nostra testa, lo cor que antes galopava, caminará poch a poch, s' entelarán nostres uys y s' engrogairá la cara, fins que estrenguentnos dins sos fredosos brassos, fondrá nostra existencia ab son bes la mort. Y mentres passarán els dies, ses nits y matinales, y s' envencarán els sigles y s' empenyarán ses generacions, los qui en Deu creguerem y sa santa lley guardarem.... reposarem quietos y aconhortats a s' ombra volguda de la creu amada, fins que ferides per s' álit omnipotent de Deu son creador nostres pobres y miserables despulles retornarán papellones, y s' enlairarán lliures y volarán geujeres per dins s' estelada per abeurarsé de vida y d' hermosura allà ahont tot es justicia, benestar, amor y llum.

MOSSEN MANUEL

NOTICIES HISTÓRIQUES

A Lleyda, la conmemoració de don Francesch Tomás, mallorquí, natural de Lluchmajor, el qual per la seua sabiduría y dots de mando, fonch elegit per la mitra d' Ampurias y trasladat l' any 1572, a la de Lleyda.

SANTS Y FESTES

DE LA PRESENT SETMANA

- Día 4.—Dilluns —S. Carlos Borromeu bisbe y conf.
 Día 5.—Dimars.—S. Zacarías, profeta.
 Día 6.—Dimecres.—S. Leonart, abat y conf.
 Día 7.—Dijous.—Snts. Rufo y Florenci, bisbes confs.
 Día 8.—Divenres.—S. Sinforiá, mr.
 Día 9.—Dissapte.—S. Teodoro y S. Alexandre, mrs.
 Día 10.—*Diwmenge*. ✠—XXIV. El patrocini de Ntra. Sra.

Rondalles

I

Ab lo cap ple de rondalles,
 rondalles d' encantaments,
 volguí trescar mon, com feyan
 els *Bernadets fills de rey*.
 Be m' afanyava a les hores
 tot caminant. Sols per fer
 molt de camí, desitjava
 traure ales com els aucells,
 pensant trobar per la terra
 lo món de mos pensaments.
 Al cim de cada montanya
 creya ovirar un castell
 ab set torres; cants dolsissims
 sentia dins les corrents
 d' aygues de gebre; princeses,
 y gigants, y cavallers,
 vestits de ferro, esperava
 trobar sovint p' el carrer.
 Pensava que *no podien*
mentir paraules de rey,
 qu' els reys joves se casavan
 ab filles de carboners,
 y 's morien les donzelles
 de mal d' enamorament.

II

Sempre dins fosca, camina
 caminarás, matiners
 llevantols arregussaren
 les boyres del alt coster,
 mostrantme en mar argentina
 resplandors de sol ixent.
 Vesllums de ditxa y de gloria
 ovirí en lo mon novell,
 y, entre vels de glassa, a l' ombra
 d' aponcellats taronjers,
 cor primerench que batia
 al meteix sò del cor meu.
 Cresqué 'l jorn; y, al allunyar-se
 boyres, vesllums y relleus,
 fogí l' agradós misteri
 del mon de mos pensaments.

III

Cerquí repòs en ma cambra,
 cerquí repòs fa llarch temps,
 y els qui m senten ara, diuen
 qu' he cobrat enteniment:
 És veritat; ja en l' arena
 no axech com abans castells;
 no torban ma fantasia
 los somnis d' en temps primer,
 y, en que sia jove encara,
 tench el posat d' homo vell.
 Mes jay amich! qualche volta
 redressarse 'l meu cor sent,
 com, al fondre 's la nevada,
 rebroll vinclat per la neu
 Llavors d' ideal ventura
 sedetja 'l meu cor; esper
 trobá 'l paradís ombrívol
 qu' el sol entany me fongué:
 llavors tant de sol m' acuba
 dins l' arredossat baxest;
 llavors... contaume rondalles,
 rondalles d' encantaments.

El gran vehículo
de la impiedad

II

ENTRE TINIEBLAS

Y se cumple en ellos la profecía de Isaias, que dice: «De oído oiréis, y no entenderéis; y viendo, veréis y no miraréis.»

(*Evangelio de S. Mateo*)

Una de las calamidades más terribles y de mayor alcance en nuestros tiempos, la más influyente en las tiranías de la sinrazón y en los progresos de la impiedad, es el estrago producido por el sensualismo en las inteligencias. Los moralistas paganos reconocieron ya el pernicioso influjo de la materia en las lucubraciones filosóficas; y San Pablo, el eminente glorificador del espíritu de Cristo, fustigó las concupiscencias de la carne, apreciándolas como crepúsculo de aquella noche tenebrosa del alma que mantiene velados para ella los caminos del Señor, y eternamente escondidos los tesoros de su bondad y de su sabiduría.

Contrista el ánimo la contemplación del entendimiento aniquilado por la degradación moral; causa un dolor íntimo, llena de angustia, el ver cómo esa potencia nobilísima se habitúa á la confusión de las ideas y á la viva suspicacia contra las razones más obvias y las verdades más sencillas. Le es tan difícil el tránsito al orden supra sensible, como el discernimiento á la infancia y el criterio á la locura. Esta operación tan vulgar, tan propia de su naturaleza, viene á ser substituída por una agitación morbosa é intemperante, preludio de gravísimos errores. De ahí nace aquella propensión absurda á rebajar las grandezas morales, cuya distancia del espíritu obcecado va creciendo á medida que aumenta la intensidad de las embriagueces que le estimulan y de los delirios que le arrebatan. De aquí toma origen aquella perenne fiscalización del vicio brillante contra las virtudes obscuras, de la mentira adulada contra la verdad escarnecida; y aquí se engendran el odio contra la severidad cristiana, y la burla audaz y vertiginosa contra los sacrosantos misterios. Figuraos un mónstruo de proporciones tan colosales que, con una de sus garras, aplastando montes y arrancando árboles, pudiese en un momento convertir en árida y pedregosa llanura el más bello y espléndido paisaje montañoso. Pues esa bestia enorme es la concupiscencia de la carne. El espíritu del hombre por la ciencia de los divinos misterios posee la eternidad, y la concupiscencia devora esa eternidad refleja; y destruyendo al alma como aliento de Dios, desvanece la visión inmortal del infinito. Contemplad el inmenso horror de tal caída: sólo es comparable á la de los ángeles rebeldes. Y sólo penetrando en ese abismo de desdicha, podréis explicaros la antipatía profunda del espíritu esclavo hacia el espíritu libre; su odio vehemente á las purísimas bellezas que forman el encanto de vuestra alma. Cuando una blasfemia llena de malicia hiere vuestros oídos, sentís una conmoción intensa; parece que con el sacudimiento se haya arrancado de cuajo la raíz de la vida espiritual: pero no sois vosotros los que tembláis, es el cielo que tiembla dentro de vosotros. Es la propia justicia de Dios que se agita en lo hondo del corazón; la justicia de Dios, que siendo suya, es vuestra; porque vosotros sois suyos. ¡Ah!, ¿te-

méis el escándalo? ¿Teméis á la sugestión impía de las palabras infames? Volved la mirada hacia Cristo; fijadla en su rostro de agonía ó en su rostro glorioso: una lágrima de amor puede apagar un incendio infernal.

Seguid luego observando á esa pobre inteligencia: ved como tan orgullosa de su libertad y tan pagada de sus tropiezos, anula casi instintivamente el influjo de cualquiera especie de móviles opuestos al error idolatrado. Los ejemplos de la historia, de la tradición y de la vida, el testimonio de los monumentos, el esplendor de la Iglesia triunfante, las maravillosas analogías de la profundidad intelectual, la convergencia de los desengaños postreros al desprecio de las vanidades mundanas, la grandiosidad de las inspiraciones heroicas, la sublime estadística secular de la dignidad y de la pureza; todo cuanto de noble, augusto, bello y respetable ostenta esa imagen de Dios que se llama el espíritu humano, todo en ella se derrumba, todo se aniquila ante el ídolo feo y grotesco, que por incienso recibe el vaho de la borrachera sensual, y cuyo himno sagrado es el rugido de las pasiones. Unicamente por costumbre ó por caridad, podréis seguir dando el nombre de entendimiento á una potencia intelectual que ya no entiende y á quien ya no espanta la ruina de sus propias leyes, ni conmueve la pérdida de sus armas de combate. La rebeldía de que la ha contagiado el corazón desvirtúa constantemente los impulsos de la conciencia, el prestigio de la moral y la fuerza de la lógica. En medio de esas tinieblas intelectuales, ha fracasado ya por completo en el hombre la ciencia del espíritu.

JERÓNIMO FORTEZA

LA SEMPREVIVA

Quan la violeta primera
se desclou dins mon jardí,
du la nova falaguera
de que ja la primavera
no molt lluny está d' aquí.

Se vesten de nou fullatge
per festejar s' arribada
los rosers, mentres l' oratge
gronxant lo gentil brancatge
ne fa ploure la rosada.

Prest a cada cap de brot
colorejan les poncelles:
ve l' Abril, se badan elles,
y 'l jardí esclata per tot
de mil flors a qual més belles.

A la tapia se reclina
la poruga enrededera,
y allá en mitx s' arremolina
desde l' humil clavellina
fins a la dalia altanera

Cada día una regada
reb lo jardí, tart o prest;
mes sovint queda oblidada
una planta col-locada
en un recó dins un test.

Cendrosa es la seva fulla
com un cel ennuolat;
mes, si l' aygua poch la mulla,
la tardor no la despulla
com a les que té al costat.

A son temps també trau flor...
grogua, com la fesomia
del qui té pena en el cor;
y encara que jamay mor,
com naix ja pareix mustia.

Si exa flor les altres besa
exhala com un cruxit,
dèbil suspir de tristesa
ab que torna l' escomesa
al oratjol de la nit.

¡Pobres flors! jo us compatesch:
no us rodejan les abelles,
y 'us oblidan les doncelles
al compondre un ramell fresch
de clavells y maravelles.

També a vegades jo 'n cull:
y perque durin més dies
(ja qu' han encisat mon ull)
les pos capoll en remull...
¡en va! pronte son musties.

Mentres tant, la flor grogueta
tantes voltes desdenyada,
cullida, may s' ha esfullada
ni ha perdut la coloretta
tan trista ab que fou dotada.

Això me demostra bé
que los plahers que 'l mon dona
tan sols brillan una estona;
però la tristor, quant vé,
fa duradera corona.

¡Ah! la planta mitx marcida
me consola perque 'm diu:
«¡pobre jove dolorida,
si trista es aquí ta vida,
fará flor que sempre viu!»

MARIA ANTONIA SALVÁ

Una festa en el Seminari

DIJOURS de la setmana passada (24 d' Octubre) a les deu del matí, se celebrá ab gran lluhiment el tercer *certámen científich-literari*, pels escolars de dit centre d' ensenyansa.

L' acte es feu dins l' espayós y artístich saló d' entrada, decorat al objecte ab paumeres, catifes y domassos que formavan elegantíssim dossér, baix del que hi rumbetjava un gròs quadro al òli del *Angel de les escoles* Sant Tomás d' Aquino.

Arribant el senyor Bisbe y mentres ocupava la presidencia, juntament ab los M. I. Srs.: don Martí Llobera canonge y Tinent-Vicari Castrense; asseguentse a dreta y esquerra en dues rengleres formant semi-círcul, els M. Iltres. Srs. Vicari General y canonges Pascual y Rotger y el claustre de catedrátichs, la capella de la casa cantava l'

antifona: Sacerdos et Pontifex, música del mestre Torres. Ocuparen llòch distingit: els Reverents Srs. Rectors de Palma, Inspector de 1.ª ensenyansa, comissions de PP. Jesuites, Agustins, dels SS. Cors, Redentoristes, Escolapis y del Oratori y moltes altres persones de retxa. Dels senyors seminaristes interns y externs no 'n faltaba cap. La sala s'omplí de gom en gom, que no hi podian *aficar una guya*.

Començá la festa ab la lectura d' un breu, pero gentil y sucós discurs d' introducció del Excelentíssim e Illm. Sr. Bisbe, encoratjant a tots els alumnes a concórrer, sempre ab major número y ardiment, an' aquestes lluytes de l' inteligencia; sens desfallar ni torná may arrera els qui, una vegada y un' altre, no hajan pogut atenyer les joyes, ja que la perseverancia y curòlla en l' estudi poden arribar a vencer tot obstácle.

La capella cantá llavonses, ab molt d' ajust y *amore*, una bellíssima composició a veus soles, original de 'n *Baille*, qual lletra, inspirada y plena de tendresa com la música, volém que l' ensaïborescan are mateix els nostros lectors:

MONTANYES REGALADES (*)

(*Poesia catalana*)

Montanyes regalades
son les del Canigó,
que tot l' estiu floreixen,
primavera y tardor.
*¡Que Deu vos guard, montanyes,
reynes del Rosselló!*

Tardor y primavera
en tot temps hi ha flors,
hi floreixen les roses
clavells de tot color.
*¡Que Deu vos guard, montanyes,
reynes del Rosselló!*

Hi havia una abadía,
casal de l' avior,
de Sant Martí li deyan;
mes, ¡ay! ja no hi es no.
*¡Amb Deu siau, montanyes,
reynes del Rosselló!*

Seguí després la *Memoria* de costum, llegida per el Sr. Catedrático-Secretari del Certámen, donant conte de la feyna del Jurat y dels dictámens d' aquest, respecte de cadascún dels trabays presentats.

Acabat això, cantaren els chòros una notable partitura, també a veus soles, d' en *Tolosa*; qual lletra, un poch modificada en ses dues darreres estròfes, perque tengués *saborino* marcadament mallorquí, ab molt de gust reproduím tot seguit;

LA PASTORETA

Devallant per l' alta serra
y fent mil saltiróns van
unes cabretes hermoses,
com un vol de coloms blancs.

¡Qu' hermoses son les cabretes
y fent mil saltiróns van;
les cabretes saltadores
are corren serra avall!

A derrera hi va una nina,
una nina de poch anys,
qu' es la flor de Valldemossa
y la gloria dels seus camps.

Un brotet cull d' olivera,
per rosari 'l du 'n ses mans;
y quant corren les cabretes
ella corre, tot resant.

Apagat l' èco de les mansbelletes que va me-reixer aquesta composició, bella com una floreta de garriga y qual música respira per cèrt idílica frescor, s'obriren els sobres que tancavan els noms dels autors lloretjats, qui llegiren la part més notable de sos respectius trabays; meresquent tots, al acabar, enhorabones y forts aplaudiments del selecte auditori.

Vetaquí la llista dels *Temes* y dels seminaristes afavorits ab *premi, accessit o menció honorífica*:

TEMA I: *Poesia latina, sobre el triunfo de Cristo proclamado por Juliano el Apóstata con el ¡VICISTI, GALILEE!*—Accessit: D. Llorens Riber Campins.

TEMA II: *Traducción y análisis de un trozo de griego, etc.*—Prèmi: D. Bartomeu Bauzá Aloy.

TEMA III: *Traducción y análisis de un trozo de hebreo, etc., etc.*—Prèmi: D. Antoni Trias Bosch.—Accessit: D. Miquel Pomar Aguiló.

TEMA IV: *Relación histórico-descriptiva de los Santuarios dedicados a la Virgen Santísima en el Arciprestazgo de Felanig.*—Accessits: D. Antoni Gayá Bordoy y D. Llorens Riber Campins.

TEMA V: *Las Germanías en Aragón, durante el reinado de Carlos I, etc.*—Accessit: D. Guiém Parrera Pascual.

TEMA VI: *Los rayos X ó de Rontgen: su naturaleza, propiedades y aplicaciones, etc.*—Prèmi: Don Guiém Puigserver Munar.

TEMA VII: *Estudio sobre la obra de Ramón Lull: «Arbre de Philosophía d' amor».*—Prèmi: D. Jaume Borrás Rullán.

TEMA VIII: *Estudio sobre la legislación de la Iglesia referente a clandestinidad del matrimonio.*—Menció honorífica: D. Gregori Barceló Escarrer.

Per acabament, se cantá la pròu coneguda però sempre nova y agradabilíssima AUBADA, lletra d' en Marian Aguiló y música d' en Tortell (al cèl sian tots dos); y se repetí la bella péssa MONTANYES REGALADES, que 'ns agradá molt més que la primera vegada; tant, que no nos hauriam cansats de sentir-la ni de fer mansbelletes als choros, qui tan bé la deyan, baix la batuta del senyor Petro.

Endevant, idò; y que l' any que vé, si Deu ho vol y som vius, el *quart certámen* sia encare més concorregut y lluit que 'ls tres primers celebrats y que tan bon recòrt nos deixaren.

Tot agrahtint que nos convidassin a la festa, enviam, desd' aquestes columnes, la més coral enhorabona al Illm. Sr. Bisbe iniciador de tan placentes y profitoses solemnidats; al digníssim *Claustre* del Seminari, joves cantors y autors lloretjats, sobretot a nostres benvolguts amichs: Antoni Trias, Llorens Riber y Guiém Puigserver, colaboradors els dos primers y antichs subscriptors els tres d' aquest setmanari.

EL SEN GARROVÍ.

(*) Al M. I. Sr. D. Antoni Me Alcover. Vicari General, devém en cert modo el poder-la sentir, tota vegada que dugué els papers, del mateix Rosselló, en son viatge fet aquest estiu passat.

Madó Marca

(Llegenda)

I

Quant una persona s'alaba de haver fet ó bé d'haver obtingut alguna cosa ab mérits propis, essent axís que se sab de cert que algú altre hi ha posat tot lo treball, se li sol dir en lo poble de naxensa: *No es per la fusta de la barca, sinó per la fé de la teva mare.*

Aquesta dita proverbial vá unida á una llegenda, ó si's vol rondalla, que no he vist publicada encara en cap colecció catalana, per mes que la considero de molt alt preu per la rondallística.

Lo fet de no haverse publicat encare s'esplica tenint en compte que no s'ha publicat tot lo tresor folklórich de Catalunya, y com los lectors d'aquesta Biblioteca crech que han de veure ab gust de fant en tant una nota, an que sia pobra, referent á la important branca de la rondallística, me atrevesch á posar ma á la ploma y á explicar l'origen de la dita popular entre mos convehins. Mes de primer síam permés recordar una estona de conversa ab nostre benvolgut mestre en Catalanisme En Marian Aguiló. Eram á Vilanova ab motiu de la inauguració del ferrocarril; y mentres duravan unes festes nocturnes, mestre y dexeble parlavam de les nostres aficions: la regeneració, la renaxensa de la nostra estimada patria.

Jo no sé com, nos vingué á flor de llavi la dita popular, mes exí de boca d'En Aguiló un xich corretgida: *no es per la fusta de la barca, sinó per la fé de Madó Marca.*

Aquesta petita correcció portá naturalment lo retret de la rondalla. Mon estimat mestre la comptá, si fá ó no fá, ignal que me la contava la meva avia y la meva mare.

Que passi la acció á les Illes ó á terra ferma, tot es ú baix lo punt de visia folklórich. Jo no sé si sabré comptarla tant be com me la comptavan en Marian Aguiló y la meva mare: no obstant, ho provaré:

II

Era una vegada una pobre dona que tenia una sola filla y encara cegueta de naxensa. Prou la havían vista metjes y doctors; de remeys tothom n'hi donava, però ningú podia curarla.

Un día aquella pobra mare va saber que sa filla curaría tocantli 'ls ulls ab un bocinet de fusta de la Creu en que morí lo Redemptor, y podeu pensar si va córrer ab ansia cap al moll decidida á fer l'encárrech á algú patró de bon cor que anés á Terra Santa.

Preguntant, preguntant. trová lo que cercava: dintre poch havia de sortir de port un patró ab sa barca cap á Orient.

—Tingáu compassió de mí, li pregá la pobra dona ab llágrimes als ulls. Ma filla es cega y no curará sinó ab un bocinet de la fusta de la Vera-Creu.

—Entés, feu lo patró verament eternit. ¿Voleu que us porte lo remey per vostra filla?

—¡Ay, Deu vos ho pagarà!

—No 'n passéu ansia, Madó Marca, tindréu lo que desitjáu.

Madó Marca, que axís s'anomenava aquella desgraciada mare, quedá sossegada mirant partir la barca que havia de portarli la salut de sa filla benvolguda.

Passá temps y mes temps, y 'ls mariners la conexían bé prou á n'aquella pobra dona ab sa filla cega: cada día se n'anava al moll á saber noves de la barca que havia anat á Terra Santa.

Un día que com sempre havían baxat al port mare y filla á preguntar per aquella ditxosa barca, ohiren que un mariner deya joyós:

—Si no m'enganyo, aquí tenim al patró per qui cada día Madó Marca pregunta.

Entre 'ls mariners, se parlá alguns instants encara de si ho era ó si no ho era, y á la fi exclamaren:

Ella es, la barca que ve d' Terra Santa.

Aquell crit ressoná en lo cor de la pobra dona que esperava ab tant afany lo remey de sa filla.

Mentrestant, á la cuberta de la nau que entrava á port, lo patró s'estava contemplant ab amorós afany aquella terra, aquella població benvolguda, que feya tant temps anyorava. De sopte, sos ulls se fixaren en aquella mare y filla que l'esperavan, y exclamá:

—¡Madó Marca y la cegueta! ¡Y no he pensat en portarli fusta de la Vera-Creu!

Un mariner de la mateixa nau que 'l sentí, li digué:

—No m'apuraría gens ni mica per axó: una estella de la barca ben embolicada en paper, fará 'l mateix efecte.

Y dit y fet. Al saltar á terra, y mare y filla coregueren á escométrel.

—¿Y mon encárrech? preguntá ab veu commoguda la mare de la cegueta.

—Aquí 'l teniu, respongué lo patró.

La dona prengué ab má tremolosa lo paper, lo desembolicá y ab delicadesa, com si no gosés tocarlo, passá aquella petita estella per sobre les parpelles de la cegueta.

Las llágrimes lliscavan cara avall de Madó Marca; patró y mariner no 's podían tenir lo riure: los demás circunstants seguían ab curiositat aquella feta.

—¡Vejám si la fusta de la barca fa lo miracle! exclamá lo mariner que venía de Terra Santa mes descregut de lo que hi havia anat.

En aquell instant, la cegueta se posá les mans als ulls y ab veu que expressava extranyesa, alegría y agrahiment tot plegat cridá:

—¡Mare, mare meva, ja hi vaig!

Madó Marca caygué de genolls y alçá 'ls braços al cel plena de fervor.

Y 'ls circunstants ohiren distintament una veu forta, atronadora, que deya:

No es per la fusta de la barca
sinó per la fé de Madó Marca.

Lo patró y lo mariner que estavan en lo secret del engany de la pobra mare, caygueren de genolls al seu costat, y tingueren de creure que es la fé la que fá miracles.

SEBASTIÀ FARNÉS.

REBUT Y AGRAHIT

Del *Obispat de Mallorca*.—Primer y según certámens científichs-literaris, (2 toms) celebrats en lo Seminari Conciliar de Sant Pere de Palma de Mallorca, en los anys de 1899 y 1900. Contenen: els respectius *edictes* convocatoris, actes, discursos, memories y trabays premiats; tot lo qual honra moltíssim al nostro benvolgut Diocessá fundador de dits certámens, al Establiment escolástich hont se celebran y als Srs. seminaristes premiats.

S Ú P L I C A

A los Sres. Suscriptores de fuera de la capital que se hallen en descubierto con esta Administración, les agradeceremos que se sirvan ponerse al corriente de sus atrasos á fin de no dificultar la buena marcha del periódico y evitar los perjuicios que de otro modo se nos podrían acaso acarrear.

En los pagos admitiremos sellos de correo con tal que sean de los de 15 céntimos.

FÈL D' ORGIA

En l' album de l' Orfeo Mallorquí.

Els còrs de les joves, de pler, esclatavan,
dansant com a trombes d' un gran delobí;
y entorn de les taules les taçes dringavan
beguent uns y altres, a roy, lo Whisky.

¡Allá me semblava
trobar-me felís!

Les dolçes paraules, dels ulls l' alegria,
aromes y essències, l' orquesta, 'l delit....
la sanch m' usuraren; y ubriach dins l' orgia,
sens esma y sens forces, vaig caure 'smortit.

¡Y encara somniava
que allá era felís!

Les máscars feren bullir la vil festa
fins dematinada que 'l sol hagué exit.

Quant me desxondiren, febrós ma testa

ma mare plorava al peu de mon llit.

¡Llavors, de vergonya
cuytava 'm morir!

B. FERRÁ.

Mars de 1901.

ENHORES BONES

Les dona MALLORCA DOMINICAL, als seus col·laboradors y amichs, qu' en los certámens derrera-ment celebrats a Zaragoza y a Lleyda, han obtingut premis per ses respectives composicions, es a saber:

Donya María Antonia Salvá, per una glosa de costums populars, titulada *L' herba de Sant Joan*.

D. Antoni M.ª Peña, p' el romanset, *La nostra llar*.

Mossen Manuel Cortés, pvre. Vicari de Portol.
Mossen Guillem Roig, id. de Sineu.

D. Salvador Torres Caffaro, per un retaulet pintat al oli.

D. Jusep Massot Planes, per un himne a la Verge.

HOMENATJE A CRISTO REDEMPTOR

que per commemorar el comensament del sigle XX, li consagra la ciutat d' Inca erigint una Creu monumental dalt el puig Lo MINYÓ, vehinat del de Sta. Magdalena.

La suscripció uberta per lo Rnd. Mossen Guillem Pujades y l'Honor Miquel Durán, en dita ciutat, pujava dia 27 de Octubre 530'22 pessetes.

MALLORCA DOMINICAL, iniciadora del projecte, ha rebut fins ara los sigüents donatius:

	<i>Pessetes</i>
<i>Suma anterior.</i>	202'45
Mossen Nicolau Cortés, Pvre.	2'00
» Bernat Batle, Pvre.	2'00
Rnd. Pare Josef Auba, Superior del Oratori	2'00
Donya Teresa Coll de Llinás	1'00
Sres. Pelegrí germanes	1'00
Un devot.	0'25
Una devota	0'25
Don Francisco Sacanell	0'50
» Josef Valls	0'50
» March Llinás	2'00
» Francesch Cortés	1'00
» Josef Camps.	1'00
» Nicolau Forteza	1'00
» G. Ll.	0'30
» Joan Bestard Ribes	1'00
<i>Del Cercle d' Obrers Catòlics</i>	
Don Llorens Oliver	0'25
» Manuel Ferrer	0'25
» J. A.	0'25
» Jaume Batle.	0'25
» Jusep Buades	0'25
» F. C.	0'50
» M. C.	0'25
» M. L.	0'25
» Jusep Carles.	0'25
» Pau Prats y N. N.	0'20
» Damiá Más, Jusep Massanet, Jusep Gilet, Antoni Más, N. N. y N. N. a 0'05 per hom	0'30
<i>Suma.</i>	221'45

Nota.—Rebrán donatius:

El Director d' aquest setmanari, Muntaner, 10.

L' Administrador e impressor, Cadena 11.

La Farmacia de D. Francisco Antig Izaguirre, Colón, 34, en quals mostradors se pot veure exposat el projecte.

Lo nostro Ilm. Sr. Bisbe, s' ha dignat concedir 40 dies d' indulgencia als feèls que contribuirán ab alguna almoyna o treball a l' erecció de dit monument, primer y únich, en son gènero, qu' els catòlics alsan dins Mallorca.

DIBUJO

En la IMPRENTA y PAPELERÍA de JOSÉ MIR (SUCESOR DE UMBERT)—Calle de la Cadena de Cort núm. 11 y de Fideos 1 y 3—hallarán un completo surtido en artículos para dibujo de las más acreditadas fabricaciones.

Clases superiores y precios reducidos

OBRADOR D' ARGENTERIA

Dirigit per D. Jusep Fortesa = Rey
Mestre Orífice de la Catedral
Carrer de Colón, núm. 23—PALMA

**GRAN TALLER DE ESCULTURA RELIGIOSA
DE JOSÉ QUIXAL**

56—Villarreal—56 —*— BARCELONA

Especialidad en imágenes de madera para el culto católico. En dicho acreditado taller se trabaja indistintamente el bronce, mármol, piedra y madera, construyéndose la estatuaria monumental, todo de un gusto verdaderamente artístico y en condiciones sumamente económicas.—Se remiten gratis, nota de precios, presupuestos y dibujos.

Ventas al por mayor y menor.—Solicita representantes

LA ROQUETA

DE D. PERE A. CETRE

Fábrica de tota classe de cerámiques artístiques y de retjoles vernisades y altres objectes ornamentaris y de profit per la construcció d' edificis.—Despatx, carrer de San Miquel.

LIBRO**DE CUENTAS HECHAS**

útil á toda clase de personas y verdaderamente indispensable para los que se dedican á la compra y venta de ganado de cerda.

A lo último va una

REDUCCIÓN

DE KILÓGRAMOS Á ARROBAS Y TERCIAS

para facilitar las operaciones.

De venta en la imprenta de José Mir, calle de la Cadena núm. 11.

Teatre Mallorquí

A s' imprenta d' aquest setmanari—Cadena de Cort núm. 11—hi ha comèdies y altres pessés dramàtiques dels més reputats escriptors mallorquins.

Grandes Almacenes SAN JOSÉ

—*— BRONDO esquina BORNE *—

SE acaban de recibir los géneros de la presente temporada.—CAMISERÍA, CORBATERÍA, LENCERÍA, LANERÍA, PAÑERÍA, ALFOMBRAS, TAPICERÍAS, CORTINAJES, PAÑOLERÍA Y GÉNEROS DE PUNTO.

FÁBRICA ANTIGA DE GAS

Sa que mos dugué sa millora d' aquesta llum tan cómoda y neta.

Sa que l' any 1857 triunfá dels seus competidors á sa subasta, porque va fé una rebaixa en el preu de s' alumbrat publich, que aventatjava emb' un 23 per cent s' oferta que els altres feyan.

Y sempre ha cumplit tots els seus compromisos.

Sa que en 40 anys may meresqué de s' Ajuntament sa mes petita amonestació.

Y conta ab sos mes principals centres de consum.

Y de cada día reb mostres de simpatía des publich.

Sa que ven es gas mes barato y ofereix mes ventatjes als seus parroquians.

OFICINAS: Porella, 16.

GRAN ALMACEN DE PAÑERÍA SASTRERIA Y NOVEDADES**DE BARTOLOME GUMBAU é HIJOS S. en Cta.**

J Jaime II números 87, 89, 91, 93 y Escursach 16 y 18—FRENTE AL BANCO DE ESPAÑA

Completos y variados surtidos en todos los artículos tanto del país como del extranjero.

Sastrería para Militares y señores Sacerdotes

Secciones especiales.—Gran colección en damascos, tapicerías, cingulos, albas y galones.—Espléndido surtido en artículos negros de luto para Señora.

Imprenta de José Mir—1901